

Силабус
освітнього компоненту
(умовне позначення ОК в освітній програмі (ОП))

Правознавство

Назва дисципліни:	Правознавство
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=402
Обсяг освітнього компоненту	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра обліку і оподаткування
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Перунова Олена Миколаївна, к.ю.н., доцент
Контактний телефон:	0679999499
E-mail:	ie_khnahu@ukr.net

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є підготовка фахівців у галузі правових знань, які лежать в основі теорії держави та права і на цій основі забезпечити більш свідоме і ґрунтовне використання положень конституційного права та інших галузевих юридичних наук у практичній діяльності майбутніх фахівців.

Предмет: основні принципи визначення місця та ролі права у врегулюванні суспільних відносин.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- засвоєння специфічної фахової термінології;
- формування професійно грамотної юридичної мови, як важливого компонента правової культури майбутнього фахівця, що дозволить на більш високому рівні в подальшому вивчати інші юридичні науки;
- розвиток логічного мислення, уміння аргументувати власну позицію, розвиток творчих нахилів студентів;
- вироблення елементарних навичок дослідницької діяльності.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

українська мова за професійним спрямуванням.

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- здатність застосовувати нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали у професійній діяльності;

Спеціальні (фахові) компетентності:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

- засвоєння специфічної фахової термінології, формування професійно грамотної юридичної мови, як важливого компонента правової культури майбутнього фахівця, що дозволить на більш високому рівні в подальшому вивчати інші юридичні науки;
- розвиток логічного мислення, уміння аргументувати власну позицію, розвиток творчих нахилів студентів;
- вироблення елементарних навичок дослідницької діяльності.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК - Держава: основні поняття	1	
	ПР - Поняття та ознаки держави. Теорії походження держави. Суверенітет. Функції держави. Форми реалізації функцій держави. Форми держави: форма правління, форма державного устрою, політичний режим. Механізм (апарат) держави	2	
	СР - Теорія розподілу влад. Правова держава	4	6
	ЛК - Право: основні поняття	1	
2	ПР - Поняття та ознаки права. Джерела права. Право в об'єктивному і суб'єктивному значенні. Функції і принципи права. Право в системі соціальних норм. Право і мораль. Норма права: поняття, структура, види. Система права. Форми (джерела) права. Закони і підзаконні нормативно-правові акти. Правовідносини: поняття, ознаки, склад. Юридичні факти. Правомірна поведінка, правопорушення, юридична відповідальність	1	
	СР - Форми (джерела) права в Україні. Система права. Поняття та склад правопорушення	4	6
	ЛК - Основи конституційного права	1	
3	ПР - Конституційне право як галузь права. Конституційні правовідносини. Основи конституційного ладу в Україні. Конституція України - Основний Закон держави. Правові засади громадянства: поняття, підстави набуття та припинення. Права, свободи та обов'язки людини та громадянина	1	
	СР - Правовий статус і повноваження Верховної Ради України. Правовий статус і повноваження Президента України. Правовий статус і повноваження Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади та місцевих органів виконавчої влади. Поняття місцевого самоврядування. Органи місцевого	4	6

	самоврядування в Україні, їх повноваження		
4	ЛК - Судустрой та правоохоронні органи	2	
	ПР -Судова система України. Правоохоронна діяльність. Правоохоронні органи України та їх функції	2	
	СР - Статус Конституційного Суду України. Статус судів загальної юрисдикції: структура і компетенція. Верховний Суд України. Прокуратура України. Органи внутрішніх справ: система, структура. Національна поліція. Органи юстиції: система, повноваження. Адвокатура України. Нотаріат в Україні. Правовий статус Служби безпеки України	4	6
5	ЛК - Основи трудового права	2	2
	ПР – Трудове право як галузь права. Суспільні відносини, що складають предмет трудового права. Підстави припинення трудового договору. Підстави розірвання трудового договору за ініціативою працівника. Підстави розірвання трудового договору за ініціативою власника або уповноваженого ним органу. Робочий час і час відпочинку. Трудова дисципліна і дисциплінарна відповідальність	3	1
	СР - Суб'єкти трудових правовідносин. Поняття і зміст трудового договору. Трудовий контракт як особлива форма трудового договору. Порядок укладання трудового договору. Матеріальна відповідальність учасників трудових правовідносин. Індивідуальні та колективні трудові спори.	5	7
6	ЛК - Основи цивільного права	2	2
	ПР - Цивільне право як галузь права. Принципи цивільного права України. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права. Цивільна правоздатність та дієздатність фізичних осіб. Юридичні особи як суб'єкти цивільного права. Право власності: поняття та зміст. Форми права власності. Цивільно-правовий захист права власності. Зобов'язання: поняття та види. Цивільно-правові договори. Цивільно-правова відповідальність. Спадкове право	3	1
	СР - Джерела цивільного права України. Цивільні правовідносини, їх класифікація. Об'єкти цивільних правовідносин. Суб'єкти цивільного права. Визнання громадянина недієздатним або обмежено дієздатним. Види юридичних осіб	5	7
7	ЛК - Основи сімейного права	1	
	ПР - Сімейне право як галузь права. Шлюб: поняття та зміст. Порядок та умови укладення шлюбу. Поняття та порядок припинення шлюбу. Опіка та піклування	1	
	СР - Особисті права та обов'язки подружжя. Майнові права та обов'язки подружжя. Умови визнання шлюбу недійсним	4	8
8	ЛК - Основи адміністративного права	1	
	ПР - Поняття адміністративного права як галузі права. Адміністративно-правові відносини. Адміністративне правопорушення. Склад адміністративного правопорушення. Адміністративні стягнення: поняття та види. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності	1	
	СР - Державне управління. Статус державних службовців	5	6
9	ЛК - Основи кримінального права	1	
	ПР - Кримінальне право як галузь права. Кримінальний закон: поняття, дія кримінального закону у просторі, часі та за колом осіб. Кримінальна відповідальність: поняття, ознаки та підстава. Злочин: поняття та ознаки. Класифікація злочинів. Склад злочину. Покарання: поняття та види. Загальні засади призначення	2	

	покарання		
	СР - Співучасть у злочині. Стадії злочину. Обставини, що виключають злочинність діяння	5	7
	ЛК - Основи міжнародного права	1	
10	СР – Міжнародні відносини і міжнародне право. Сутність, джерела і система міжнародного права. Співвідношення міжнародного і конституційного права. Суб'єкти міжнародного права. Основні принципи міжнародного права. Право міжнародних договорів. Міжнародні організації. Міжнародні конференції. Відповідальність в міжнародному праві. Права людини і міжнародне право. Міжнародна співпраця у боротьбі зі злочинністю. Міжнародно-правові способи вирішення міжнародних суперечок. Поняття міжнародного приватного права. Суб'єкти міжнародного приватного права. Джерела міжнародного приватного права	5	7
	ЛК - Основи екологічного права	1	
11	СР – Екологічне право. Екологічні права і обов'язки громадян. Право природокористування. Загальне і спеціальне користування ресурсами. Суб'єкти права користування природними ресурсами. Система аграрного права і його співвідношення з іншими галузями права. Поняття і класифікація суб'єктів аграрних правовідносин. Поняття аграрних правовідносин, їх зміст і класифікація. Земельне право як комплексна галузь права. Земельні відносини. Об'єкти земельних відносин. Землі України за цільовим призначенням. Право власності на землю. Земельна ділянка. Права та обов'язки власників земельних ділянок. Право земельного сервітуту. Контроль за використанням і охороною земель. Підстави для припинення права власності на земельну ділянку	5	7
	ЛК - Вирішення господарських спорів. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ	1	
12	СР - Судова влада в Україні. Правосуддя як особлива функція державної влади. Юрисдикція судів. Основні принципи судочинства в Україні. Конституційне судочинство. Цивільне судочинство. Кримінальне судочинство. Господарське судочинство. Адміністративне судочинство	4	7
	ЛК - Основи фінансового і банківського права	1	
13	СР – Фінансове право як галузь права. Джерела фінансового права. Фінансово-правові відносини. Бюджетне право, бюджетні правовідносини та їх суб'єкти. Бюджетна система України. Бюджетний устрій та його принципи. Бюджетний процес. Поняття і предмет податкового права України. Поняття податку та види податків. Правові основи банківської діяльності. Поняття банківського права. Банківські правовідносини. Джерела банківського права. Банк, як інститут фінансово-кредитної системи. Функції НБУ за чинним законодавством. Поняття банківської таємниці	4	7
Разом	ЛК	16	4
	ПР (ЛП, СЗ)	16	2
	СР	58	84

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (за наявності):

Методи навчання:

- 1) словесні (лекції, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія, робота з книгою тощо)
- 2) наочні (метод ілюстрації та демонстрації),
- 3) практичні завдання.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

1.3 Лабораторні заняття оцінюються якістю виконання звітів про виконання лабораторних робіт.

1.4 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ - підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ - оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n - кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів

- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни - 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни - 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється (*обрати потрібне*):

- за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з таблицею 2;
- за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 3.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 - Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	незараховано

Таблиця 3 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
			Оцінка	Критерії
	екзамен	залік		
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89			B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79	Добре	Зараховано	C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
67-74	Задовільно		D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0-34	Неприйнятно		F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;

- курсова робота повинна бути захищена не пізніше, ніж за тиждень до початку екзаменаційної сесії (**вказується за наявності**);
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література: *(література не пізніше 10 років, окрім 1 фундаментального класичного підручника або монографії)*

1. Правознавство / За ред. М. Настюка. - 2-ге вид. - Львів : Світ. Вид-во Львів. ун-та, 1995. - 272 с. - ISBN 5-7773-0031-6
2. Конституційне право України : Підручник / М-во освіти і науки України ; За ред. Ю.М. Тодики, В.С. Журавського. - К. : Ін Юре, 2002. - 542 с. - ISBN 966-8088-38-7
3. Кельман, М.С. Загальна теорія держави та права : Підручник / Кельман М.С., Мурашин О.Г., Хома Н.М. - Львів : Новий світ-2000, 2003. - 581 с. : ил. - ISBN 966-7827-25-9
4. Цивільне право України : Академ. курс: У 2-х т.: Підручник / За заг. ред. Я.М. Шевченко. - К. : Ін Юре, 2004. - 520 с. - ISBN 966-313-007-5 Т.1 : Загальна частина
5. Конституційне право України : Навч. посіб. для студ. вузів: Хрестоматія / Нац. юридична акад. України ім. Я. Мудрого ; Упоряд.: В.С. Журавський, Ю.М. Тодика. - К. : Ін Юре, 2004. - 882 с. - ISBN 966-313-052-0
6. Цивільне право України : Академ. курс: У 2-х т.: Підручник / Нац. акад. наук України ; Ред. Я.М. Шевченко. - К. : Ін Юре, 2004. - 406 с. - ISBN 966-313-008-3 Т.2 : Особлива частина
7. Правознавство : Підручник / За ред. В.В. Копейчикова, А.М. Колодія. - К. : Юрінком Інтер, 2004. - 752 с. - ISBN 966-667-154-9
8. Основи права України : Навч. посіб. для студ. вузів / [В.Я. Бурак, В.К. Гришук, О.В. Гришук та ін.] ; За ред. В.Л. Ортинського. - Львів : Оріяна-нова, 2005. - 366 с. - ISBN 5-8326-0128-9
9. Шляхтун П. П. Конституційне право України : слов. термінів / П. П. Шляхтун. - К. : Либідь, 2005. - 568 с. - ISBN 966-06-0381-9
10. Правознавство : підручник / за ред. В. В. Копейчикова, А. М. Колодія. - К. : Юрінком Інтер, 2005. - 752 с. - ISBN 966-667-154-9
11. Цивільне право України : підручник : у 2-х кн. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. - 2-е вид., доп. і перероб. - К. : Юрінком Інтер, 2005. - 736 с. - ISBN 966-667-120-4 Кн. 1
12. Цивільне право України : підручник : у 2-х кн. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. - 2-ге вид., доп. і перероб. - К. : Юрінком Інтер, 2005. - 640 с. - ISBN 966-667-121-2 Кн. 2
13. Нагребельний В. П. Фінансове право України : заг. частина : навч. посіб. / В. П. Нагребельний, В. Д. Чернадчук, В. В. Сухонос. - Суми : Університет. кн., 2004. - 320 с. - ISBN 966-680-145-0

14. Щербина В. С. Господарське право : навч. посіб. / В. С. Щербина. - 3-тє вид., перероб. та доп. - К. : Юрінком Інтер, 2006. - 656 с. - ISBN 966-667-232-4
15. Муніципальне право України : підручник / за ред. В. Ф. Погорілка, О. Ф. Фрицького. - 2-е вид., перероб. і доп. - К. : Юрінком Інтер, 2006. - 592 с. - ISBN 966-667-191-3
16. Історія держави і права зарубіжних країн : (серед. віки та ран. новий час) / за ред. Б. Й. Тищика. - Львів : Світ, 2006. - 696 с. - ISBN 966-603-315-1
17. Нотаріат в Україні : підручник / за ред. В. В. Комарова. - 2-е вид., перероб. і доп. - К. : Юрінком Інтер, 2006. - 320 с. - ISBN 966-667-206-7
18. Теорія держави і права : підручник : академ. курс / [О. В. Зайчук, А. П. Заєць, В. С. Журавський та ін.]. - 2-е вид., перероб. і доп. - К. : Юрінком Інтер, 2006. - 688 с. - ISBN 966-667-212-X
19. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн : підручник / В. М. Шаповал. - К. : Юрінком Інтер, 2006. - 496 с. - ISBN 966-667-213-8
20. Комарницький В. М. Екологічне право : навч. посіб. для студ. вузів / В. М. Комарницький, В. І. Шевченко, С. В. Єлькін. - 3-тє вид. - К. : Центр навч. л-ри, 2006. - 223 с. - ISBN 966-564-178-9
21. Єрофеєнко Л. В. Правознавство : навч.-метод. посіб. / Л. В. Єрофеєнко, В. М. Бережний ; ХНАДУ. - Х. : ХНАДУ, 2007. - 176 с. - ISBN 978-966-303-144-6
22. Понікаров В. Д. Цивільне право : навч. посіб. для студ. вузів / В. Д. Понікаров, С. М. Попова, Д. В. Назаренко. - К. : Центр навч. л-ри, 2007. - 196 с. - ISBN 978-966-364-497-4
23. Гуменюк Б. І. Дипломатична служба : правове регулювання : навч. посіб. для студ. вузів / Б. І. Гуменюк. - К. : Либідь, 2007. - 223 с. - ISBN 978-966-06-0442-1
24. Остапенко О. Г. Господарське законодавство та претензійно-позовна робота : конспект лекцій / О. Г. Остапенко, О. М. Перунова ; М-во освіти і науки України ; ХНАДУ. - Х. : ХНАДУ, 2009. - 174 с.
25. Господарський кодекс України : чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 1 лют. 2011 р. : (офіц. текст). - К. : Вид. Паливода А. В., 2011. - 189 с. - (Кодекси України). - ISBN 978-966-437-062-9
26. Цивільний кодекс України : станом на 15 лист. 2010 р. - Х. : Одиссей, 2010. - 368 с. - (Закони України). - ISBN 978-966-633-873-3
27. Основи конституційного права України : конспект лекцій / О. Г. Остапенко, Я. Г. Гриньова, С. В. Селезень, Л. В. Леонтьєва ; М-во освіти і науки України, ХНАДУ. - Х. : ХНАДУ, 2010. - 139 с.
28. Шевченко Л. А. Екологічне право : курс лекцій / Л. А. Шевченко ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ХНАДУ. - Х. : ХНАДУ, 2011. - 208 с.
29. Єрофеєнко Л. В. Адміністративне право : навч.-метод. посіб. / Л. В. Єрофеєнко ; М-во науки і освіти, молоді та спорту України, ХНАДУ. - Х. : ХНАДУ, 2013. - 172 с. - ISBN 978-966-303-468-3

Додаткові джерела:

1. [http //rada.gov.ua](http://rada.gov.ua)
2. [http //www.kmu.gov.ua/mainestat](http://www.kmu.gov.ua/mainestat).
3. [http //www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua)
4. [http //www.mlsp.gov.ua](http://www.mlsp.gov.ua)
5. [http //www.dkrp.gov.ua](http://www.dkrp.gov.ua)
6. [http //www.ukrdzi.com.ua](http://www.ukrdzi.com.ua)

Розробник (розробники)
силабусу навчальної дисципліни

підпис

Перунова О.М.

ПІБ

Завідувач кафедри

підпис

Маліков В.В

ПІБ